Autor Guste Santini
Četvrtak, 04 Listopad 2001 22:39

3. listopada 1993. godine fiksiran je tečaj hrvatskog dinara na četiri četvorke. O toj obljetnici nisam našao pisanog teksta u sredstvima javnog priopćavanja kao da se ništa nije dogodilo prije osam godina.

Antiinflacijski program koji nikad nije pretočen u stabilizacijski I razvojni program prošao je nezapaženo što, uz poznatu zaboravljivost hrvatskih građana, implicira ako ne pozitivnu ocjenu, da Antiinflacijski program I nije bio nešto o čemu bi valjalo pisati.

Stvari su, jasno, sasvim drugačije. S jedne strane, Antiinflacijski program je pokazao da je moguće u kratkom roku savladati psihološki dio inflacije, I, s druge strane, hrvatski su građani imali prilike na svojoj koži osjetiti što znači djelomično (polovično) rješenje ili propust provedbe cjelokupne operacije.

Upravo današnje stanje valja promatrati u kontinuitetu sa događajem 3. listpoada 1993. godine. Naime, tečaj nacionalne valute u toku promatranih osam godina nije nikada dostigao vrijednost koja joj je bila određena 3. listopada od strane tadašnje vlasti. Tečaj kao nezavisna varijabla (politički cilj) vrlo je brzo zbog izmjene preferencije likvidnosti aprecirao u odnosu na referentnu njemačku marku. Umjesto da se egzogenoj varijabli, tečaju, podrede ostale varijable one su se jednako kao I tečaj ponašale nezavisno. Posljedice su poznate. Prodano je obiteljsko srebro. Devastirano je nacionalno bogatsvo (temelj mirovinskog osiguranja). Dug prema inozemstvu je dostigao vrtoglavih 12 milijardi dolara. Sve u svemu dug per capita nije manji od 24.000$ što odgovara gotovo šestogodišnjem društvenom proizvodu per capita. Nezaposlenost je veća od 650.000 ako istini pogedamo u oči (360 tisuća nezaposlenih +300 tisuća penzionera). Društveni proizvod je na nivou 80% predratnog. Ali je država značajno ubrzala svoju participaciju u finalnoj raspodjeli društvenog proizvoda tako da smo zemlja koja ima najveću poreznu presiju koja nije ni približno dostatna da „zatvori“ proračun. Umjesto centralne vlasti sutra će lokalne vlasti (sic!) uvoditi poreze i prireze što će dodatno smanjiti privrednu aktivnost.

Nabrajanja bi mogla ići u nedogled iako je i izneseno dostatno da se zapitamo zašto današnja vlast nije, povodom osmogodišnjice Antiinflacijskog programa, precizno progovorila o stanju hrvatske privrede. Neznam odgovor; bez obzira da li na problem gledam kao politički amater ili profesionalni ekonomista. Zapravo stičem utisak da mi nije ništa jasno - iako ne mislim tako. Sve se odvija kako se odvija. Broj stupnjeva slobode se dnevno smanjuje. O tome nitko ne govori. O tome se šuti. Kuda plovi ovaj brod pitanje je svih pitanja. I dalje, nema odgovora na postavljeno pitanje ako se ne analiziraju dosadašnja kretanja kako bi se postavila dijagnoza. Bez dijagnoze nema ni terapije I pacijent može samo slučajno preboliti ovu tešku I dugotrajnu bolest. Ako je tome tako, tada valja savim jasno I glasno reći da Hrvatskoj nije potrebna Vlada niti ekonomska politika. Možda bi vračara mogla jasnije, gledajući u kuglu, preskazati što će se dogoditi. To su drugi talenti koje ja naprosto nemam.